

TALE VIBHAG SHIKSHAN PRASARAK MANDAL'S

D.G.TATKARE ARTS & COMMERCE COLLEGE, TALA

Tal. Tala, Dist. - Raigad - 402 111

QUESTION PAPER

CLASS-S.Y.B.COM	SEM-III	YEAR- OCT-2023
-----------------	---------	----------------

SR.NO.	SUBJECT	SUBJECT CODE
1	F.C-II (Reg/ATKT)	
2	F.C-II (Sem-III /ATKT)	
3	Accountancy & Financial Management-III	
4	Auditing लेखा परीक्षण	
5	Commerce Paper-II	
6	Business Economics	
7	Business Law	
8	Advertising (जाहिरात कला)	

तळे विभाग शिक्षण प्रसारक मंडळाचे,
द. ग. तटकरे कला व वाणिज्य महाविद्यालय, तळा
ता.तळा, जि. रायगड

26 OCT 2023

तृतीय सत्र परीक्षा २०२३
नियमित व ए.टी.के.टी. परीक्षा

विषय : पायाभूत अभ्यासक्रम २
वेळ- २.३० तास

द्वितीय वर्ष कला
गुण - ७५.

खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. (प्रत्येक प्रश्नास १५ गुण आहेत)

- प्र.१ ला. अ) अपंग व्यक्ती कायदा -१९९५ मधील महत्वाच्या तरतूदी स्पष्ट करा ?
किंवा
ब) भारतीय नागरिकांचे मुलभूत हक्क स्पष्ट करा.
- प्र.२ रा. अ) पर्यावरण अवनतीची कारणे व पर्यावरण अवनतीचे निसर्गावर होणारे
परिणाम स्पष्ट करा ?
किंवा
ब) आपत्तीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करून आपत्तीचे मानवी जीवनावर होणारे
परिणाम स्पष्ट करा ?
- प्र.३ रा अ) दैनंदिन जीवनातील विज्ञान विकासातील तंत्रज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा?
किंवा
ब) विज्ञानाचे स्वरूप स्पष्ट करून विज्ञानाची तत्वे आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्र.४ था. अ) प्रभावी श्रवण क्रियेचे महत्व व प्रभावी श्रवणक्रियेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा ?
किंवा
ब) जनमानसात बोलणे / सादरीकरण कौशल्य सुधारणांसाठी मार्गदर्शन तत्वे
स्पष्ट करा?
- प्र.५ वा.खालील टिपा स्पष्ट करा.(कोणत्याही तीन)
१) तोंडी संज्ञापनाचे फायदे आणि तोटे
२) अनुसूचित जातीच्या मानवी हक्कांचे उल्लंघन
३) प्रौढांच्या हक्कांचे उल्लंघन
४) प्रजातींचा सर्वनाश
५) विज्ञान आणि अंधश्रद्धा
६) प्रभावी संज्ञापनातील अडथळे

सूचना:- १)सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत . २)उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात .

प्रश्न१ला

अ) श्रियांचे कायदेशीर हक्क स्पष्ट करून समाजामध्ये या हक्कांची पायमल्ली कशी केली जाते ते उदाहरणा मधील स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

ब) अपंग व प्रौढ यांचे कायदेशीर हक्क स्पष्ट करून या हक्कांची पायमल्ली कशी केली जाते व त्या वर उपाय योजना सुचवा (१५)

प्रश्न२ला

अ) पर्यावरण न्हासाची कारणे स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

ब) आपत्ती हि संकल्पना स्पष्ट करून, आपत्तीचे मानवी जीवनावर होणारे परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न३ला

अ) विज्ञान व अंधश्रद्धा या विषयी योग्य उदाहरणासहीत भाष्य करा (१५)

किंवा

ब) तंत्रज्ञानाची विकासामधील भूमिका स्पष्ट करा . (१५)

प्रश्न४ला

अ) प्रभावी श्रावण कलेचे महत्व व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

ब) सादरीकरण म्हणजे काय? व यशस्वी सादरीकरणासाठी महत्वाचे घटक स्पष्ट करा. (१५)

प्रश्न५ला. टीपा लिहा (कोणत्याही तीन)

(१५)

i) बालकांचे हक्क ii) नैसर्गिक आपत्ती iii) सदभाव iv) Bio-Data

UNIVERSITY OF MUMBAI

Tale Vibhag Shikshan Prasarak Mandal's
D. G. Tatkare Arts and Commerce College Tala, Raigad.

Class: S.Y.B.Com (SEM-III)
Sub: Accountancy and Financial Management-III

Date: 27/10/2023
Marks: 100

Note 1. All Questions are Compulsory
2. Right hand side number shows Marks

Q.No.1 A) The Following Statements are True or False. [10M]

1. Final accounts are prepared at the end of each accounting year.
2. Closing stock is valued at Cost Price or Market Price whichever is more.
3. Interest on partner's loan is debited to P & L App. A/c.
4. There is no maximum limit to the number of partners in a firm.
5. Amalgamation is merger of businesses.
6. A new company is formed on conversion of a firm into a Ltd. Company.
7. On Amalgamation General Reserve is credited to partners Capital Accounts in their profit sharing ratio.
8. Excess capital method is known as Highest Relative Capital method.
9. Purchase consideration is not necessary on conversion of a firm into a Ltd. Company.
10. Loss on realisation should be distributed among the partners in their capital ratio.

B. Match the Following Columns. [10M]

Column A	Column B
1. Partners Salaries	a) Old Firm
2. Purchase Consideration	b) Debited to P & L A/c
3. Purchasing Firm	c) Assets minus liabilities
4. Creditors	d) Debited to Trading A/c
5. Carriage Outwards	e) Contingent Liability
6. Bills Discounted	f) Debited to P & L Appropriation A/c
7. Net Assets Method	g) Old ratio minus new ratio
8. Vendor Firm	h) Outgoing Partner
9. Admission of Partner	i) Consideration payable on amalgamation
10. Carriage Inwards	j) External Liabilities
	k) Incoming partners
	l) New Firm

Q.No.2. A and B were in partnership sharing profit and losses in the ratio of 3:2. From 1st April, 2022, they admitted C into partnership giving him 1/5 share in profits. He brought Rs. 1,20,000 of which Rs. 15,000 was considered as share of goodwill and the balance as his share of capital. You are given: [15M]

Trial Balance As on 31st March, 2022

Particulars	Amount	Particulars	Amount
Drawings:		Rent Payable	11,100
A	48,000	Outstanding wages	32,400
B	42,000	Sales	31,68,000
C	30,000	Purchase return	31,800
Purchases	19,95,000	Reserve for Doubtful Debts	14,400
Sales return	48,000	Creditors	3,61,200
Debtors	4,83,000	Bills payable	90,750
Opening Stock	3,26,700	Dividend	9,900

Wages	2,41,800	Capital:	
Salaries	1,05,000	A	1,80,000
Buildings	90,000	B	1,00,500
Patents	84,000	C (as on 01/04/2022)	1,20,000
Postage and Telegram	38,700		
Power and Fuel	22,500		
General Expenses	39,750		
Rent, rates and Taxes	42,000		
Bad Debts	6,300		
Investments	1,95,000		
Prepaid Insurance	6,000		
Cash and Bank	70,800		
Bills Receivable	2,05,500		
	41,20,050		41,20,050

Adjustments:

1. Closing Stock was valued at Rs. 1,95,000.
 2. Goods costing Rs. 12,000 have been stolen but not entered in the books.
 3. Write off 20% of Patents.
 4. Create provisions for doubtful debts @ 5% of the debtors.
 5. Depreciate building @ 10% p.a.
- Prepare Trading and Profit and Loss Account and Balance Sheet as on 31st March, 2023.

OR

Q.No2. Form the Following trial balance of A and B you are require to Prepare Trading and Profit and Loss Account for the year ended 31st March, 2023 and Balance Sheet as on that date after adjustments given below:

Trial Balance As on 31st March, 2022

Particulars	Amount	Particulars	Amount
Stock (01/04/2022)	1,05,000	Sales	9,90,000
Salaries and wages	27,600	Discount	14,400
Cash	30,000	Creditors	60,000
Purchases	6,75,600	Bank Overdraft	30,000
Sundry Expenses	25,800	Interest on Investments	21,600
Productive wages	42,000	Capital Account:	
Bills Receivable	24,000	A	1,80,000
Law Charges	9,000	B	1,20,000
Bad debts	3,000		
Works expenses	18,000		
Commission	9,000		
Investments	60,000		
Debtors	1,20,000		
Trade Mark	24,000		
Tools and Equipments	18,000		
Furniture	36,000		
Goodwill	39,000		
Building	1,50,000		
	14,16,000		14,16,000

- Printing bill Rs, 3,600.
4. Uninsured goods worth Rs, 30,000 were lost by fire.
 5. Partners share profit and losses in their capital ratio.

Q.No.3 Sujit, Vikrant and Shubham are partners, sharing profits and losses in the ratio of 3:2:1 respectively. The firm dissolved on 31st March, 2023 when their Balance Sheet was as below:

[15M]

Balance Sheet as on 31/03/2023

Liabilities	Amount	Assets	Amount
Capital Accounts:		Cash and Bank	35,000
Sujit	1,71,500	Fixed Assets	3,15,000
Vikrant	73,500	Investment	35,000
Shubham	35,000	Stock	35,000
Reserves	42,000	Debtors	17,500
Secured Loan	63,000		
Bills Payable	35,000		
Creditors	17,500		
	4,37,500		4,37,500

Additional Information:

The realisation expenses were estimated Rs. 14,000 but it was actually Rs. 13,000.

The assets realised as follows:

Realisation	1 st Realisation	2 nd Realisation	3 rd Realisation	4 th Realisation
Amount	87,500	31,500	1,12,000	1,08,500

Prepare a statement showing distribution of cash by applying "Excess Capital Method".

OR

Q.No.3:A,B and C were in partnership, sharing profits and losses in the ratio of 3:2:1 respectively. On 31st March, 2023, their balance sheet was as under.

Liabilities	Amount	Assets	Amount
Capital Accounts:		Cash and Bank	25,000
A	1,22,500	Sundry Assets	2,25,00
B	52,500	Drawings:	
C	25,000	A	25,000
General Reserve	30,000	B	25,000
Loan from BOI (Secured)	45,000	C	12,500
Bills Payable	25,000		
Sundry Creditors	12,500		
	3,12,500		3,12,500

Additional Information:

1. Rs. 10,000 has to be provided for realization expenses.

2. The following net realization were made:

15/04/2023	Rs. 50,000
30/04/2023	Rs. 10,000
10/05/2023	Rs. 67,500
19/05/2023	Rs. 65,000

3. The actual realisation expenses were Rs. 12,500.

Prepare a statement showing distribution of cash by applying Excess Capital Method.

Q.NO.4. Monika and Sanika are partners who share profits and losses in the ratio of 2:3 in the business. In the similar type of business Vaishali and Sakshi are partners who share profit and losses in the ratio of 3:2. It was agreed on 1st April, 2023 the firms are to be amalgamated into Monika and Sanika and Co. as on 31st March, 2023 the Balance Sheet of their firms were as under: [15M]

Liabilities	M/s MS	M/s VS	Assets	M/s MS	M/s VS
Capital Account:			Land	1,95,000	2,52,000
Monika	2,40,000	-	Furniture	1,14,000	91,500
Sanika	3,60,000	-	Vehicle	75,000	81,750
Vaishali		2,10,000	Stocks	1,49,700	1,98,000
Sakshi		2,10,000	Investments	42,000	-
Creditors	1,50,000	2,50,500	Debtors	1,57,500	1,56,750
Bills Payable	-	1,09,500	Banks	16,800	-
	7,50,000	7,80,000		7,50,000	7,80,000

The new firm take over the old firm's assets as under:

Particulars	M/s MS (Rs)	M/s VS (Rs)
Stocks	1,35,000	1,95,000
Vehicles	60,000	60,000
Furniture	1,05,000	84,000
Land	3,75,000	4,95,000
Goodwill	1,20,000	90,000

Monika to take over Investments for Rs. 36,000. Other Assets and Liabilities at book values.

You are required to:

- Calculate the Purchase Consideration
- Prepare necessary ledger Accounts in the books of M/s Monika and Sanika

OR

Q.No.4. Vaibhav and Kunal were carrying on business of supply of hardware as sole traders. Their Balance Sheets as on 31st March, 2023 are given below:

Liabilities	Vaibhav Rs.	Kunal Rs.	Assets	Vaibhav Rs.	Kunal Rs.
Bills Payable	50,000	40,000	Fixed Assets	40,000	50,000
Bank Overdraft	25,000	-	Stock	50,000	25,000
Capital A/c	75,000	1,00,000	Book Debts	60,000	55,000
			Cash Balance	-	10,000
	1,50,000	1,40,000		1,50,000	1,40,000

Both the parties decided to amalgamate their business and form a new partnership firm under the name of M/s Jay on 1st April, 2023. The terms of amalgamation were as follows:

- Fixed assets were to be reduced by 10%.
- Stock of Mr. Vaibhav to be reduced by 20% and that of Kunal increased by 10%.
- A reserve for 2% to be created against book debts.
- Both the parties to be credited with goodwill of Rs. 25,000 each.
- The bank overdraft of Mr. Vaibhav is to be paid by him.

You are required to prepare necessary Ledger Accounts in the books of Vaibhav and Kunal.

Q.No.5. P, Q and R were partners sharing profits and losses in the ratio of 3:2:1 respectively. The Balance Sheet of the firm as on 31st December, 2023 was as under:

Balance Sheets as on 31st March, 2023

[15M]

Liabilities	Amount	Assets	Amount
Sundry Creditors	6,000	Cash and Bank	4,400
General Reserve	5,400	Sundry Debtors	15,000
Capital Accounts:		Stock	12,000
P	22,500	Furniture	9,000
Q	15,000	Plant and Machinery	16,000
R	7,500		
	56,400		56,400

The partners of the firm decided to dissolve the firm and to form a Limited Company. The company took over the business of the firm on the above date subject to the following adjustments:

- The assets are transferred to New Company at following values - Debtors Rs. 14,000, Stock Rs. 10,000, Plant and Machinery Rs. 20,000.
- Furniture was sold at Rs. 8,000.
- The new company valued the Goodwill at Rs. 2,000.
- The creditors of the firm are to be transferred to new company at Rs. 5,600.
- Realisation Expenses amounted to Rs. 600.
- Purchases consideration is to be given in the form of 3,600 Equity shares of Rs. 10 each and balance in cash.

Prepare necessary ledger accounts in the books of firm and show the working of purchases consideration.

OR

Q.No.5. Yash, Harsh and Jay were partners sharing Profit and Losses in the ratio of 3:2:1. Their Balance as on 31st March, 2023 was as follows: [15M]

Balance Sheet as on 31st March, 2023

Liabilities	Amount	Assets	Amount
Capital Accounts:		Land and Building	42,000
Yash	50,000	Plant and Machinery	30,000
Harsh	20,000	Sundry Debtors	44,000
Jay	30,000	Stock	26,000
General Reserve	24,000	Furniture	10,000
Sundry Creditors	20,000	Cash	6,000
Bills Payable	12,000		
Outstanding Expenses	2,000		
	1,58,000		1,58,000

The partners agreed to sell their business to a limited company. The company to take over the assets at the valuation shown below:

Land and Building	Rs.45,000
Plant and Machinery	Rs.25,000
Sundry Debtors	Rs.40,000
Stock	Rs.20,000
Furniture	Rs.12,000
Goodwill	Rs.20,000

The company also agreed to pay the Bills Payable which were agreed at Rs. 10,000. The Limited Company paid Rs. 46,000 in cash and the balance in Equity shares @ Rs.1 each.

The Creditors were paid by the firm at a discount of 2.50% and outstanding expenses were paid in full. The Realisation Expenses amounted to Rs. 3,500.

Prepare Realisation A/c, Partners Capital A/c, Cash A/c, Limited Company A/c, Shares in Limited Company A/c and show calculation of Purchases Consideration.

Q.No.6. Short Notes (Any Four)

[20M]

- 1) Partnership deed
- 2) Piecemeal Distribution
- 3) Order of Payments
- 4) Purchases Consideration
- 5) Realisation Account
- 6) Amalgamation V/S Conversion

Tale Vibhag Shikshan Prasarak Mandal's
D.G.Tatkare Arts and Commerce College, Tala, Raigad.
Sem III

Class: S.Y.B.Com.

Subject: Management Accounting

Time: 3 Hours

Date: 28/10/2023

- Note**
- (1) All questions are compulsory.
 - (2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 a. Match the following.(10)

1. Pay Back Period	(a) Current Assets
2. Pay Back Profitability	(b) Cumulative Net Profit after tax/ No. of years of useful life of machine
3. The average profit for computing the average rate of return from a new machine	(c) Capital Gearing Ratio
4. The average capital for computing the average rate of return from a new machine	(d) $(\text{Net Cost of machine} / 2) + \text{Salvage Value of machine} + \text{Initial Working Capital}$
5. Gross Working Capital	(e) the period a project takes to recover its initial cash outflow
6. Net Working Capital	(f) Owners or managers of the concern itself
7. Leverage Ratio	(g) Trend Percentage
8. Liquidity Ratio	(h) Current Ratio
9. Internal Analysis	(i) $\text{Cost of Assets} + \text{Installation Expenses} - \text{Salvage} + \text{Working Capital}$
10. Horizontal Analysis	(j) $\text{Current Assets} - \text{Current Liabilities}$
	(k) Total cash inflows less cost of investment

b) State True or False (Any 10) (10)

1. Goodwill is shown under "Application of Funds" in the vertical Balance Sheet.
2. Common-size analysis expresses items in the balance sheet as an index relative to the base year.
3. Liquidity and efficiency are used synonymously in ratio analysis.
4. Ratio analysis is a tool for analyzing the financial statements of any enterprise.
5. Working Capital estimation involves the estimation of all of a firm's assets and liabilities.
6. In general, the greater firm's current assets relative to its short term-obligations, the better able it will be to pay its bills as they come true.
7. The NPV method of evaluating projects gives more weightage to cash flows in distant future than to cash flows in near future.
8. The accounting rate of return of analyzing capital budgeting decisions measures the average annual rate of return from using the asset over its entire life.
9. If the Average Rate of Return of a project is more than 1, it should be accepted.
10. Information concerning cash flows of an enterprise is useful in order to evaluate its investing, financing and operating activities during the reporting period.
11. Liquid ratio helps to judge the quantum of inventories in relation to the working capital of the business.
12. Coverage means the availability of profits for debt servicing.

Q.2 Prepare Common Size Income Statement of Alpesh Ltd. From the following: (15)
Income Statement as on 31st March, 2022

Particulars	Rs	Rs.
Net Sales		20,00,000
Less: Cost of Goods Sold		
-Opening Stock	4,00,000	
-Purchases	12,00,000	
-Wages	2,50,000	
-Factory Overheads	2,50,000	
	21,00,000	
Less: Closing Stock	6,00,000	15,00,000
Gross Profit		5,00,000
Less: Operating Expenses		
(a) Administrative Expenses	1,40,000	
(b) Selling Expenses	50,000	
(c) Finance Expenses	20,000	
Operating Profit		2,10,000
Add: Non-Operating Income		50,000
Less: Non-Operating Expenses		20,000
Net Profit Before Tax		3,20,000

OR

Q.2 Calculate Trend Percentage from the following information extracted from financial statements of M/S Vandana Ltd., after arranging in Vertical Form.

Balance Sheet as on 31st March.....

Particulars	2018 Rs.	2019 Rs.	2020 Rs.
Assets:			
Fixed Assets	43,200	45,360	54,000
Investments	3600	1800	3600
Current Assets	48,600	60,408	70,380
	95,400	1,07,568	1,27,980
Liabilities:			
Share Capital	52,200	61,200	73,800
Bank Loan	10,800	10,800	14,580
Current Liabilities	32,400	35,568	39,600
	95,400	1,07,568	1,27,980

Income Statements for the year ended 31st March.....

Particulars	2018 Rs.	2019 Rs.	2020 Rs.
Net Sales	40,000	44,000	48,000
Less: Cost of Sales	30,000	36,000	36,000
Gross Margin	10,000	8,000	12,000

Less: Operating Expenses	4000	2000	3600
Operating Profit	6000	6000	8400

Q.3.

M/s Chetan Limited
Balance Sheet as on 31st March 2019

(15)

Liabilities	Amount Rs.	Assets	Amount Rs.
Equity Share Capital	1,00,000	Machinery	2,96,000
General Reserve	70,000	Investments	1,12,000
10% Preference Capital	1,80,000	Stock in Trade	1,01,000
15% Debentures	1,20,000	Bills Receivable	20,000
Trade Payable	1,22,000	Trade Receivable	49,000
Bank Overdraft	20,000	Cash and Bank	38,000
Provision for Tax	18,000	Profit and Loss A/C	14,000
Total	6,30,000		6,30,000

Sales for the year Rs. 7,00,000, Gross Profit Rate-25% and Opening Stock Rs. 1,09,000. Profit before Tax for the year ending 31.03.2019 is Rs. 2,10,000.

You are required to compute the following ratios and comment on Current Ratio.

1. Current Ratio
2. Acid Test Ratio
3. Stock Turnover Ratio
4. Capital Gearing Ratio
5. Proprietary Ratio
6. Debt Equity Ratio (Debt/ Net Worth)
7. Return on Capital Employed

OR

Q.3 The summarized final accounts of two companies are as follows:

Balance Sheet

Liabilities	Rekha Ltd Rs.	Surekha Ltd Rs.	Assets	Rekha Ltd Rs.	Surekha Ltd Rs.
Share Capital	88,000	88,000	Fixed Assets	1,21,000	96,800
Reserves	42,900	35,200	Current Assets	1,25,400	1,03,400
8% Debentures	22,000	22,000	Less: Current Liabilities	93,500	55,000
	1,52,900	1,45,200		1,52,900	1,45,200

Revenue Statement for the year

Particulars	Rekha Ltd Rs.	Surekha Ltd Rs.
Sales	3,30,000	2,64,000
Less: Cost of Sales	2,37,600	1,98,000
Gross Profit	92,400	66,000
Less: Operating Expenses	63,800	44,000
Net Profit before Tax	28,600	22,000
Less: Tax	12,100	9240
Profit after Tax	16,500	12,760
Less: Dividend Paid	8800	6600
Retained Earning	7700	6160

You are required to calculate the following ratios

1. Proprietary Ratio
2. Capital Gearing Ratio
3. Gross Profit Ratio
4. Operating Ratio
5. Return on Capital Employed Ratio
6. Expenses Ratio
7. Net Profit Ratio

Q.4 M/s Sumit Limited plans to produce 19,000 units during the year 2018-19 and (15) to sell them for Rs. 150 per unit cost structure of the product is:

Raw Material	60%
Labour	10%
Overheads	10%
	80%
Profit	20%
Selling price	100%

Further details are available for the year 2018-19

1. Raw material equivalent to 1 month supply to store in the godown
2. Production process takes 1 month
3. Finished goods equal to 3 months production are carried in stock
4. Customers get credit of 2 months and suppliers allow credit of 2 months
5. Time lag in payment of wages and overheads is 1 month
6. 30% of Sales are made on cash basis and balance on credit.
7. Cash and Bank Balance will be maintained at Rs. 20,000

OR

Q.4. You are required to prepare statement showing the requirement of working capital of S Ltd. Forecast level of activity is 52,000 units for the year 2018-19 (52 weeks)

Particulars	Cost Per Unit (Rs.)
Raw Materials	400
Direct Labour	150
Factory Overheads	150
Selling And Distribution Overheads	100
	800

Additional Information:

- a) Selling price Rs. 1,000 per unit
- b) Raw material in stock - average 4 weeks
- c) Credit allowed by suppliers - average 4 weeks
- d) Expected Cash Balance - Rs. 60,000
- e) Credit allowed to customers - average 8 weeks
- f) Working progress - average 4 weeks
- g) Finished goods in stock - average 4 weeks
- h) All sales are on credit basis
- i) Debtors are to be valued at selling price
- j) All activities are evenly spread during the year

Q.5. Reyansh & Co. Ltd has Rs.2, 00,000 to invest. The following proposal are (15) under consideration. The cost of capital for the company is estimated to be 15 per cent.

Project	Initial Outlay (Rs.)	Annual Cash Flow (Rs.)	Life of Project (Years)
A	1,00,000	25,000	10
B	70,000	20,000	8
C	30,000	6000	20
D	50,000	15,000	10
E	50,000	12,000	20

Rank the above projects on the basis of:

1. Pay Back Period
2. Net Present Value
3. Profitability Index

Present Value of annuity of Rs. 1 received in steady stream discounted at the rate of 15%:

8 years = 4.6586

10 years = 5.1790

20 years = 6.3345

OR

Q.5 Swapnali Co.Ltd. is considering to select a machine out of two mutually exclusive machines. The company's cost of capital is 12 percent. Other information relating to both machines is as follows:

Particulars	Machine I	Machine II
Cost of Machine	Rs. 15,00,000	Rs. 20,00,000
Expected Life	5 Years	5 Years
Annual Cash Flow	Rs. 5,27,500	Rs.7,32,500

You are required to calculate: (1) Payback Period (2) Net Present Value
(3) Profitability Index

The present value factors of Rs. 1 @ 12 % are as follows:

Years	1	2	3	4	5
PV factor @12%	0.893	0.797	0.712	0.636	0.567

Q.6. Answer the following. (20)

- A Explain payback period and profitability index method of capital budgeting.
- B Distinguish between financial accounting and Management Accounting

OR

- Q.6. Attempt any FOUR of the following.
- (i) Functions of Management Accountant
 - (ii) Net Present Value
 - (iii) Combined ratios
 - (iv) Gross Working Capital
 - (v) Current Liabilities and Quick Liabilities
 - (vi) Operating expenses

मुंबई विद्यापीठ
तळे विभाग शिक्षण प्रसारक मंडळाचे
द. ग. तटकरे कला व वाणिज्य महाविद्यालय, तळा
ता.तळा, जिल्हा.रायगड
S.Y.B.COM SEM-III

विषय :- C.P.
वेळ- 3तास

गुण- 100
दिनांक:-३०/१०/२०२३

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत . 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ अ दिलेल्या पर्यायांपैकी योग पर्यायाची निवड करा. (कोणतेही १०) (१०)
१. व्यवस्थापन हि संकल्पना ----- आहे .
(गतिमान, संध, वेगळी, सर्वव्यापी)
२. आपले विचार कृतीत उतरविण्यासाठी जे वातावरण निर्माण केले जाते त्यास ----- असे म्हणतात.
(नेतृत्व, अभिप्रेरण, नियोजन, संचालन)
३. १९९० नंतरचा परवलीचा शब्द म्हणजे ----- होय .
(खाजगीकरण, उदारीकरण, जागतिकीकरण, सरकारी धोरण,)
४. B2B चा अर्थ -----
(ग्राहक ते व्यवसाय , व्यवसाय ते व्यवसाय, व्यावसाय ते ग्राहक , ग्राहक ते ग्राहक)
५. भविष्याला काबूत ठेवण्यासाठी लावलेला सापळा ----- होय.
(योजना, व्यवस्थापन, व्यवसाय, नियंत्रण)
६. एम, बी, ओ, चे जनक ----- हे आहेत.
(हेन्री फेयॉल, लिंडल, पीटर ड्रुकर, जॉर्ज टेरी)
७. एकाच ठिकाणी ,एकाच प्रकारचे काम करणाऱ्या आणि समान समस्या सामोरे जाणाऱ्या रचनेला ----- असे म्हणतात.
(औपचारिक संघटन, रेखा संघटन, अनौपचारिक संघटन, मॅट्रिक्स संघटन)
८. "आभासी संघटना" ही----- स्तरावर कार्यरत असते.
(जागतिक, सामाजिक, राजकीय, सीमारहित)
९. नियंत्रण क्षेत्र निश्चित करताना हा घटक विचारात घ्यावा लागतो.
(भावनात्मक, क्रियात्मक, ज्ञानात्मक, क्रीडात्मक)
१०. जेवढे विभाग जास्त तेवढे नियंत्रण व-----चे काम अवघड होते.
(विभागीकरण, समन्वयाचे, अधिकारप्रदानाचे, निर्णयाचे)
११. विकेंद्रीकरणामुळे----- जबाबदारी कमी होते.
(सहाय्यकाची, समन्वयाची,
१२. गुणधर्म यादी तंत्र ----- ह्या विचारवंताने विकसित केले.
(रॉबर्ट क्रेफोर्ड, एफ हॉसबोर्न, जे.गॉर्डन, डेलिफ)

ब. खालील विधाने चूक अथवा बरोबर ते सांगा. (कोणतेही १०)

(१०)

१. आज्ञेत एकता नसल्यामुळे संघटनेत सुभ्रम आणि गैरसमज निर्माण होतात.
२. पिटर ड्रकर याने उद्दिष्टाने व्यवस्थापन (मॅनेजमेंट बाय ऑब्जेक्टिव्हस) स्थापित केले आहे.
३. MIS ही सतत चालणारी प्रक्रिया आहे.
४. रेखा व कर्मचारी संघटना पद्धतीमध्ये तज्ञांना किंवा विशेषज्ञांना महत्त्वाचे स्थान असते.
५. अधिकार निश्चित केला नाही तरी जबाबदारी स्पष्ट करणे गरजेचे आहे.
६. उद्योगधंदे हा समाजाचा घटका आहे.
७. नवीन पद्धती अंमलात आणणे हे ज्ञानाधिष्ठीत व्यवस्थापनचे वैशिष्ट्ये आहे.
८. सकारात्मक दृष्टीकोन हा संघटना पातळीवर उपाय आहे.
९. नियोजन म्हणजे क्रियांचे आयोजन आणि गट बद्ध करणे.
१०. संभाव्यता सिद्धांत हे सुनियोजित निर्णयांचे आधुनिक तंत्र आहे.
११. गॉर्डनचे तंत्र व डेलफीचे तंत्र या दोन्ही पद्धतीत बऱ्याच प्रमाणात साधर्म्य असल्याचे दिसून येते.
१२. औपचारीक संघटनामुळे व्यवस्थापकांना त्यांच्या दुर्बलतेवर व उणेपणावर मात करता येते.

प्र २. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

(१५)

१. व्यवस्थापन म्हणजे काय ? व्यवस्थापन क्षेत्रातील आधुनिक विकासास जबाबदार घटक लिहा.
२. MIS ची वैशिष्ट्ये लिहा.
३. MBE चे फायदे स्पष्ट करा.

प्र ३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

(१५)

१. नियोजन म्हणजे काय ? नियोजनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
२. निर्णय प्रक्रियाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
३. निर्णय प्रक्रियाचे टप्पे सांगा.

प्र ४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

(१५)

१. औपचारीक व अनौपचारीक संघटनातील फरक लिहा.
२. अधिकारप्रदान म्हणजे काय ? अधिकारप्रदानाची तत्वे स्पष्ट करा.
३. सल्लागारांचे साखळी संघटनेबरोबर संघर्ष यावर चर्चा करा.

प्र ५. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

(१५)

१. सामाजिक जबाबदारीची व्याप्ती लिहा.
२. कामावरील ताणतणाव कमी करण्याचे उपाय सांगा.
३. व्यवस्थापनातील बदल प्रक्रीयेतील अडथळे स्पष्ट करा.

प्र ६. टिपा लिहा. (कोणतेही ०४)

(२०)

१. अधिकार व जबाबदारी तत्व
२. केंद्रीकरण
३. अधिकार प्रदान प्रक्रिया
४. ज्ञानाधिष्ठीत व्यवस्थापन (वैशिष्ट्ये)
५. प्रमंडळ नियमन
६. मॅट्रिक्स संघटना

- सूचना: सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
- उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात
- प्रश्न क्रमांक ०२ ते ०५ अंतर्गत (१,२,३) मधील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

प्रश्न क्रमांक १ (अ) कोणताही एक पर्याय निवडा.

(१०)

- सध्याची अर्थव्यवस्था हि _____ अर्थव्यवस्था आहे /
a) एक घटकीय b) द्वी घटकीय c) तीन घटकीय d) बहु घटकीय
- निर्याती मुळे राष्ट्रीय उत्पन्नात _____
a) भर पडते b) घट होते c) संतुलन होते d) समान राहते
- स्थूल अर्थशास्त्र _____ याच्याशी संबंधित आहे
a) वैयक्तिक उत्पन्न b) वैयक्तिक उत्पादन c) वैयक्तिक बचत d) राष्ट्रीय उत्पादन आणि उत्पन्न
- 'से' चा बाजारपेठेचा नियम म्हणजे _____
a) मागणी आपला पुरवठा निर्माण करते b) पुरवठा आपली मागणी निर्माण करतो c) पुरवठ्या पेक्षा मागणी जास्त d) मागणी पेक्षा पुरवठा जास्त
- तेजी मध्ये मागणी _____ असते
a) कमी b) जास्त c) समान d) बंद
- केन्स यांनी _____ अर्थशास्त्राचे विश्लेषण केले आहे
a) स्थूल b) सुक्ष्म c) दोन्ही d) समग्र
- केन्स यांच्या मते आर्थिक मंदीतून देशाला सावरण्याचा उपाय म्हणजे _____
a) सार्वजनिक खर्च b) खाजगी c) उत्पादन वाढविणे d) अंदाजपत्रकाचा समतोल
- बचत म्हणजे _____ भाग
a) उत्पन्नाचा b) उत्पादनाचा c) वस्तूचा d) सेवेचा
- सार्वजनिक खर्च वाढल्यास गुणक परिणाम _____
a) वाढतो b) घटतो c) स्थिर d) अधिक प्रमाणात वाढतो
- जर उत्पन्न जास्त असेल तर व प्रत्यक्ष कर कमी असतील तर उपभोग खर्च _____ असतो
a) जास्त b) कमी c) समान d) बदलता
- पैशाचा भ्रमणवेग _____ अवलंबून असतो
a) सक्रीय चलनावर b) चलनाचा पुरवठा c) चलनाची मागणी d) सर्व बरोबर
- जेव्हा जास्त पैसे खूप कमी वस्तूंचा पाठलाग करतात तेव्हा परिणामी चलनवाढ म्हणतात
a) डिफ्लेशन b) डिमांड-पुल तेजी c) महागाई दर d) स्थिरता

प्रश्न क्रमांक १ (ब) चूक कि बरोबर ते लिहा (कोणतेही दहा)

- राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या चक्राकार प्रवाहात बचतीमुळे व गुंतवणुकीमुळे वाढ होते
- आधुनिक अर्थव्यवस्था ही बंदिस्त अर्थव्यवस्था आहे
- राष्ट्रीय उत्पन्न ही प्रवाही संकल्पना आहे
- व्यापार चक्रांचे अर्थव्यवस्थेवर परिणाम होतात
- प्रसरण ही मंदीकडे जाणारी अवस्था आहे
- "से" हा पुरोगामी अर्थशास्त्रज्ञ होता
- प्रभावी मागणीची संकल्पना केन्स यांनी मांडली

(१०)

८. समाजाची उपभोग प्रवृत्ती ही त्यांना मिळणाऱ्या वेतनाच्या पातळीवर अवलंबून असते
९. गुणक संकल्पनेच्या मर्यादा आहेत
१०. गुंतवणूक व व्याजदर यांचा संबंध समान असतो
११. पैशाचा भ्रमण वेग फक्त एकाच घटकावर अवलंबून असतो
१२. पैशाचा पुरवठा ही साठा संकल्पना आहे

प्रश्न ०२ : कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

(१५)

१. स्थूल अर्थशास्त्राची व्याप्ती व महत्व स्पष्ट करा.
२. उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह स्पष्ट करून मिश्र अर्थव्यवस्था प्रतिमान स्पष्ट करा.
३. राष्ट्रीय उत्पन्न म्हणजे काय. त्या संबंधीच्या संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न ०३ : कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

(१५)

१. व्यापार चक्रांच्या विविध अवस्था यावर चर्चा करा.
२. "से" चा बाजार विषयक सिद्धांत स्पष्ट करा.
३. केन्स च्या उत्पन्न व रोजगार सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न ०४ : कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

(१५)

१. बचत हि संकल्पना स्पष्ट करा.
२. फिलीप वक्र हि संकल्पना स्पष्ट करून त्याच्या मर्यादा लिहा.
३. गुणक म्हणजे काय, गुंतवणूक गुणक संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न ०५ : कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

(१५)

१. पैशाचा पुरवठा निर्धारित करणारे घटक स्पष्ट करा
२. पैशाच्या भ्रमण वेगावर परिणाम करणारे स्पष्ट करा
३. चलन वाढ म्हणजे काय. चलन वाढीचे प्रकार स्पष्ट करा

प्रश्न ०६ : कोणत्याही चार टिपा लिहा

(२०)

१. उपभोग प्रवृत्ती
२. चक्राकार प्रवाहाचे तीन घटक प्रतिमान
३. गुंतवणुकीचे निर्धारित घटक
४. मुद्रा बाजार
५. पैशाचा भ्रमणवेग
६. चलनवाढ कमी करण्याच्या उपाययोजना

मुंबई विद्यापीठ

तळे विभाग शिक्षण प्रसारक मंडळ

द. ग. तटकरे कला व वाणिज्य महाविद्यालय तळा - रायगड

1 NOV 2023

वर्ग : एस. वाय. बी. कॉम (सत्र-४)

दिनांक : / / २०२३

विषय : व्यावसायिक कायदे

गुण : १००

टीप १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न १ ला : खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा

[20M]

१. कंपनीचा अर्थ सांगून कंपनीचे वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.
२. कंपनीचे सभासदत्व प्राप्त करण्याचे विविध मार्ग व पद्धती स्पष्ट करा.
३. खाजगी कंपनी आणि सार्वजनिक कंपनी फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न २ रा : खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा

[20M]

१. कंपन्यांचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
२. भागीदारीचा अर्थ व व्याख्या स्पष्ट करून भागीदारीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
३. भागीदारांचे हक्क व अधिकार सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न ३ रा : खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा

[20M]

१. भागीदारी आणि संयुक्त हिंदू कुटुंब व्यवसाय फरक स्पष्ट करा.
२. ग्राहक संरक्षण कायदा स्पष्ट करून ग्राहक संरक्षण कायद्याची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.
३. स्पर्धा कायदा २००२ स्पष्ट करून स्पर्धा कायद्याचे महत्त्व व उद्देश स्पष्ट करा.

प्रश्न ४ था : खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा

[20M]

१. लेखाधिकार (Copyrights) म्हणजे काय? लेखाधिकार धारकाचे अधिकार स्पष्ट करा.
२. प्रवर्तकाची कर्तव्ये, जबाबदाऱ्या आणि मोबदला सविस्तर स्पष्ट करा.
३. कंपनीच्या घटनापत्रकाची व्याख्या सांगून घटनापत्रकाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न ५ वा : टिपा लिहा (कोणत्याही ४)

[20M]

१. विशेष सर्वसाधारण सभा
२. मर्यादित दायित्व भागीदारी
३. जिल्हा ग्राहक मंच
४. व्यापारचिन्हे (Trademark)
५. बौद्धिक संपदा अधिकार
६. भागीदारी संस्थेची नोंदणी

मुंबई विद्यापीठ
तळे विभाग शिक्षण प्रसारक मंडळाचे
द. ग. तटकरे कला व वाणिज्य महाविद्यालय, तळा
ता. तळा, जिल्हा. रायगड
S.Y.B.COM SEM-III

विषय :- जाहिरात कला
दिनांक :- ०२/११/२०२३

गुण- १००
वेळ- ३तास

सूचना- १सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. २उजवी कडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र१अ दिलेल्या पर्याया पैकी योग्य पर्यायाची निवड करा. (कोणतेही दहा)

१०

१. कूपन्स, नमुना वाटप, एकावर एक फ्री, किंमत बांधणी या योजनांचा साठी अवलंब केला जातो.

अ) जनसंपर्कब) प्रदर्शनक) विक्रयवृद्धीड) प्रत्यक्ष विपणन

२. खालीलपैकी..... हा जाहिरातीमुळे किरकोळ व्यापाऱ्याला होणारा फायदा आहे.

अ) खरेदीदारांचा प्रतिसाद ब) विस्तृत बाजारपेठ क) निवडीचे वावड) नावलौकिकात वाढ

३. संस्थात्मक जाहिराती, वस्तू जाहिराती, सार्वजनिक सेवा जाहिराती हे जाहिरातीचे वरून वर्गीकरण आहेत.

अ) उद्देशावरूनब) भौगोलिक परिस्थितीवरून क) लक्षित ग्राहक समूहावरून ड) यापैकी नाही

४. जाहिराती म्हणजेच भागांची विक्री, कर्जरोख्यांची विक्री, सार्वजनिक ठेवी, बँकांचे किंवा तर वित्तीय संस्थांचे कर्ज इ. यासाठी केल्या जातात.

अ) वस्तूब) संस्थात्मकक) सार्वजनिक सेवा ड) वित्तीय

५. जाहिरात संस्थांची संघटन रचनेतील वित्त विभागाचा प्रमुख हा काम पाहतो.

अ) चीफ अकाउंटंटक) चार्टर्ड अकाउंटंटक) वित्त व्यवस्थापक ड) ऑडीटर

६. अधिकृत जाहिरात संस्थेलाच..... असेही म्हणतात.

a) Creative Pitch b) Agency Accreditation c) Global Agency d) Agency Turnover

७. भारतीय वृत्तपत्रसंघटना १९३९ रोजी स्थापन झाली असून या संघटनेने रोजी हिरक महोत्सव साजरा केला.

अ) १९९५ब) १९९१क) १९८९ड) १९९९

८. जाहिरात संस्थेला कमिशन पद्धतीप्रमाणे सर्वसाधारणपणे..... हा दर सर्वमान्य आहे.

अ) १५ब) ५क) १०ड) २५

९. भारतीय जाहिरात प्रमाण मंडळ या संघटनेत संस्थापक सभासद आहेत.

अ) ४४ब) ४३क) ३४ड) ३३

१०. देशामध्ये विकास व्हावा हा हेतू DAVP चा असतो.

अ) सर्वांगीणब) आर्थिकक) राजकीयड) सामाजिक

११. एखादी घटना अशी घडते की बोधचिन्हाची प्रतिमा कमी होते त्यास असे म्हणतात.

अ) मुद्रा जाणीव ब) मुद्रा संकट क) मुद्रा इक्विटी ड) मुद्रा स्वीकृती

१२. भारतीय जाहिरात प्रमाण मंडळ जाहिरातीला प्राप्त करून देते.

अ) दक्षताब) मत्तेदारीक) खोटेपणाड) सत्यता

ब) खाली दिलेली विधाने चूक कि बरोबर ते लिहा. (कोणतेहीदहा)

१. प्रसिद्धीव्यावसायिक व अव्यावसायिक संज्ञापन आहे.
२. किरकोळ विक्रीचे प्रमाण किरकोळ असल्याने त्यांच्या जाहिरातीचा खर्च करण्यात येणारी रक्कम जास्त असते.
३. निवडक जाहिरातीचा फायदा संबंधित वस्तूच्या उद्योगातील प्रत्येक सभासदाला होतो.
४. उत्कृष्ट अनुभव हा जाहिरातसंस्थेची निवडीतील महत्वाचा निकष असतो.
५. क्रिएटीव्ह व्युटीक्स व हॉट शॉप्स या संकल्पना समान आहेत.
६. ग्राहक किंवा जाहिरातदारांचे अंदाज सामाजिक घटकावर म्हणजेच विश्वास, खात्री, अपेक्षा, ध्येय व ईच्छावर अवलंबून असतात.
७. जाहिरात संस्थेत विपणन संशोधन करण्याकरिता उमेदवारांना लेखाशास्त्र व मानसशास्त्राचे ज्ञान असावे लागते.
८. भारतीय प्रकाशक विभागामध्ये १९९० पासून आमुलाग्र बदल झालेला आहे.
९. प्रो-बोनो हा लॅटिन वाक्यप्रचार ProBonoPublic याचे संक्षिप्त रूप आहे.
१०. १९८० साली अमेरिकेत "Council of Better Business Bareaut" ही संघटना स्थापन झाली.
११. ग्राहकांच्या संघटीतपणामुळे किंवा असह्यतेमुळे जाहिराती खोट्या केल्या जातात.
१२. फ्री लान्सिंग म्हणजे मुक्त व्यवसाय होय.

१५

प्र२) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ. सामुहिकविपणनसंज्ञापनातील घटक लिहा.
 - ब. किरकोळ व्यापाऱ्याला व विक्रेत्याला जाहिरातीपासून कोणते फायदे होतात ते लिहा.
 - क. जाहिरातीची IMC मधील भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र ३) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

- अ. जाहिरात क्षेत्रामध्ये करियर करण्यासाठी कोणते गुण अंगी असले पाहिजे ते लिहा.
- ब. ग्राहकांच्या आदलाबदली कारणे लिहा.

क. जाहिरातसंस्थेची निवड करताना कोणत्या घटकांचा विचार करावा लागतो हे स्पष्ट करा.

प्र४) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

- अ. सरकारच्या सामाजिक जाहिराती DAVP मार्फत केल्या जातात त्याची चर्चा करा.
 - ब. ग्राहकांच्या मागणीवर जाहिरात खर्चावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
 - क. प्रो-बोनो जाहिरातीचा दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- प्र५) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

- अ. भारतातील जाहिरातीचा कल स्पष्ट करा.
 - ब. मुद्रा विस्तार म्हणजे काय ते सांगून त्याचे फायदे व तोटे सांगा.
 - क. संस्थात्मक जाहिराती म्हणजे काय ते सांगून त्याचे उद्देश व त्यापासून मिळणारे फायदे स्पष्ट करा.
- प्र ६) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

२०

१. ग्राफिक्स आणि अनिमेशन
२. जाहिरातीतील क्रियाशील भागीदार
३. क्रियाशील पीच
४. भारतीय जाहिरात प्रमाण मंडळ
५. फ्री लान्सिंग
६. मुद्रा इक्विटी